

Datum van inontvangstneming : 19/12/2023

Geanonimiseerde versie

Vertaling

C-663/23 – 1

Zaak C-663/23

Verzoek om een prejudiciële beslissing

Datum van indiening:

9 november 2023

Verwijzende rechter:

Landgericht Düsseldorf (Duitsland)

Datum van de verwijzingsbeslissing:

24 oktober 2023

Verzoekende partij:

UW

Verwerende partij:

Etihad Airways P.J.S.C.

Landgericht Düsseldorf

Beslissing

In de zaak

van de heer UW, [OMISSIS] Berlijn (Duitsland),

verzoeker,

[OMISSIS]

en

Etihad Airways P.J.S.C., [OMISSIS] Frankfurt (Duitsland),

verweerster,

NL

[OMISSIS]

heeft de tweeëntwintigste civiele kamer van het Landgericht Düsseldorf (rechter in tweede aanleg Düsseldorf, Duitsland) op 24 oktober 2023

[OMISSIS]

de volgende beslissing gegeven:

De behandeling van de zaak wordt geschorst.

Het Hof van Justitie van de Europese Unie wordt krachtens artikel 267, eerste alinea, onder b), en derde alinea, VWEU verzocht om een prejudiciële beslissing over de volgende vragen betreffende de uitlegging van het Unierecht:

1.

Moet artikel 5, lid 1, onder a), junctis artikel 8, lid 1, onder a), en artikel 7, lid 3, van verordening (EG) nr. 261/2004 aldus worden uitgelegd dat een passagier die een ticket voor een vlucht van een luchtvaartmaatschappij die de vlucht uitvoert niet met geld, maar met bonusmijlen in het kader van een door een andere luchtvaartmaatschappij opgezet frequent flyer-programma heeft gekocht, in geval van annulering van die vlucht, van de luchtvaartmaatschappij die de vlucht uitvoert terugbetaling van de prijs van het ticket in geld kan verlangen?

2.

Indien de eerste vraag bevestigend wordt beantwoord: Wordt de prijs van het ticket in de zin van artikel 8, lid 1, onder a), van verordening (EG) nr. 261/2004, waarvan de passagier terugbetaling in geld kan verlangen, in deze gevallen berekend op basis van het voor het publiek toegankelijke tarief waarvoor de geannuleerde vlucht in kwestie door de luchtvaartmaatschappij die de vlucht uitvoert, te koop wordt aangeboden dan wel op basis van de (gemiddelde) waarde van de gebruikte bonusmijlen?

Motivering:

I.

De volgende feiten liggen ten grondslag aan het verzoek om een prejudiciële beslissing.

Verzoeker beschikte over een bevestigde boeking voor de door verweerster uit te voeren vlucht op 6/7 april 2021 van Düsseldorf (Duitsland) via Abu Dhabi (Verenigde Arabische Emiraten) naar Caïro (Egypte) (vluchtnummers: EY 24 en EY 653).

Het bijbehorende ticket is door de medereiziger bij American Airlines gekocht. Voor het ticket van verzoeker betaalde de medereiziger 42 500 bonusmijlen van

2

het frequent flyer-programma van American Airlines en verzoeker betaalde 81,60 USD aan belastingen en toeslagen.

Het voor het publiek toegankelijke tarief voor voornoemde vlucht bedraagt 8 009,91 EUR inclusief belastingen en toeslagen.

De vlucht is door verweerster geannuleerd.

Verzoeker heeft een hem aangeboden andere vlucht geweigerd en verweerster op 6 februari 2021 verzocht om de gebruikte mijlen en bijbetaling tot uiterlijk 15 februari 2021 terug te betalen. Verweerster heeft het bedrag niet terugbetaald en hem gevraagd zich tot American Airlines te wenden.

Op 22 februari 2021 heeft verzoeker zijn vertegenwoordiger opgedragen zijn vorderingen tegen verweerster buitengerechtelijk te onderzoeken en geldend te maken. Hiervoor heeft de vertegenwoordiger verzoeker een bedrag van 850,00 EUR in rekening gebracht.

Verweerster heeft ervoor gezorgd dat de luchtvaartmaatschappij American Airlines de 85 000 mijlen die de medereiziger heeft gebruikt, op zijn bonusmijlenaccount bijschrijft.

In het onderhavige geding verzoekt verzoeker de rechter om:

verweerster te veroordelen om aan hem een bedrag van 8 009,91 EUR te betalen te vermeerderen met rente [OMISSIS] en 850,00 EUR.

Verweerster concludeert

tot afwijzing van het beroep.

Verweerster is van mening dat verzoeker hooguit kan verlangen dat de bonusmijlen worden bijgeschreven omdat hij het ticket heeft gekocht met bonusmijlen van de luchtvaartmaatschappij American Airlines en niet door middel van een geldelijke betaling. Aangezien verweerster hem de bonusmijlen van American Airlines niet kan bijschrijven, moet verzoeker terugbetaling van American Airlines vorderen.

II.

Of het beroep zal slagen, hangt vooral af van de in het dictum geformuleerde vragen.

Meer bepaald:

Verzoeker kan van verweerster volgens artikel 5, lid 1, onder a), en artikel 8, lid 1, onder a), eerste streepje, van verordening (EG) nr. 261/2004 terugbetaling van de prijs van het ticket van 8 009,91 EUR verlangen, indien hij de terugbetaling van

de ticketprijs in geld kan verlangen, hoewel hij het ticket niet met geld heeft gekocht, maar door gebruik te maken van bonusmijlen.

Volgens artikel 5, lid 1, onder a), en artikel 8, lid 1, onder a), eerste streepje, van verordening (EG) nr. 261/2004 is verweerster, aangezien zij de geboekte vlucht, waarvoor verzoeker over een bevestigde boeking beschikte, heeft geannuleerd, verplicht om verzoeker, indien hij hiervoor kiest, het ticket binnen zeven dagen, overeenkomstig het bepaalde in artikel 7, lid 3, van die verordening, tegen de prijs waarvoor het ticket was gekocht terug te betalen.

a)

Verzoeker heeft voor het ticket slechts 81,60 USD aan belastingen en toeslagen betaald en het resterende bedrag met 42 500 bonusmijlen van de medereiziger van het frequent flyer-programma van American Airlines.

De aard en de hoogte van het recht op terugbetaling worden bepaald op basis van artikel 7, lid 3, van verordening (EG) nr. 261/2004, waarnaar in artikel 8, lid 1, onder a), eerste streepje, van die verordening uitdrukkelijk wordt verwezen. Volgens artikel 7, lid 3, van verordening (EG) nr. 261/2004 wordt de compensatie van de prijs van het ticket in contant geld uitbetaald, middels een elektronische overmaking aan de bank, per bankoverschrijving, bankcheque of, met de schriftelijke toestemming van de passagier, in de vorm van reisbonnen en/of andere diensten. Derhalve rijst de vraag of verzoeker terugbetaling van de tegenwaarde van de gebruikte bonusmijlen in euro kan vorderen. Volgens de verwijzende rechter dient deze vraag bevestigend te worden beantwoord.

Het feit dat het ticket oorspronkelijk niet met geld is gekocht, maar door gebruik te maken van bonusmijlen, doet hieraan niets af. Een compensatie in de vorm van reisbonnen en/of andere diensten, waaronder ook het opnieuw bijschrijven van bonusmijlen valt, kan volgens de duidelijke bewoordingen van artikel 7, lid 3, van verordening (EG) nr. 261/2004 alleen met schriftelijke toestemming van de passagier plaatsvinden. Aangezien verzoeker in casu geen dergelijke toestemming heeft verleend, moet de tegenwaarde van de bonusmijlen in geld worden terugbetaald.

Hiertegen kan evenmin worden ingebracht dat in artikel 8, lid 1, onder a), van de passagiersrechtenverordening, waarin uitdrukkelijk naar artikel 7, lid 3, van die verordening wordt verwezen, wordt uitgegaan van het normale geval van betaling van het ticket met geld en geen rekening wordt gehouden met het geval van de terugbetaling van de ticketprijs bij het gebruik van bonusmijlen. Volgens artikel 3, lid 3, tweede volzin, van verordening (EG) nr. 261/2004 is de verordening uitdrukkelijk ook van toepassing indien de tickets door de luchtvaartmaatschappij zijn verstrekt in het kader van een frequent flyer-programma of een ander commercieel programma. Met dergelijke programma's worden ook frequent flyer-programma's met bonusmijlen zoals die van American Airlines bedoeld. Hieruit kan worden geconcludeerd dat de Uniewetgever het onderhavige geval duidelijk

voor ogen had en er desondanks voor heeft gekozen om in het kader van het recht op terugbetaling volgens artikel 8, lid 1, onder a), eerste streepje, van verordening (EG) nr. 261/2004 zonder beperkingen naar de modaliteiten voor compensatie als bedoeld in artikel 7, lid 3, van verordening (EG) nr. 261/2004 te verwijzen om ongemakken voor de passagier in dergelijke gevallen te voorkomen.

In dit verband moet met name worden opgemerkt dat bonusmijlen van frequent flyer-programma's vaak – zoals ook in casu: de bonusmijlen van het frequent flyer-programma van American Airlines kunnen ook voor vluchten van verweerster worden gebruikt – ook kunnen worden gebruikt om hiermee tickets voor vluchten van andere luchtvaartmaatschappijen te kopen die lid zijn van dezelfde luchtvaartalliantie. In deze gevallen kan de luchtvaartmaatschappij die de vlucht uitvoert en waartegen een vordering is ingesteld, de door een andere luchtvaartmaatschappij verstrekte bonusmijlen helemaal niet of slechts met aanzienlijke moeite weer op de mijlenaccount van de passagier bijschrijven. Om te voorkomen dat de luchtvaartmaatschappij die de vlucht uitvoert de passagier voor de terugbetaling in deze gevallen naar de luchtvaartmaatschappij die het frequent flyer-programma heeft opgezet, kan verwijzen, heeft de Uniewetgever er daarom kennelijk voor gekozen om de passagier ook in dergelijke situaties altijd een recht op terugbetaling in geld toe te kennen.

Dit is ook in overeenstemming met de doelstelling van verordening (EG) nr. 261/2004 om een hoog niveau van bescherming van de passagiers bij vliegereizen te waarborgen. Het Hof heeft met betrekking tot het recht op compensatie als bedoeld in artikel 7, lid 1, van verordening (EG) nr. 261/2004 ook geoordeeld dat artikel 7, lid 3, van verordening (EG) nr. 261/2004 voor het waarborgen van een hoog niveau van bescherming van de passagiers ruim moet worden uitgelegd [zie arrest van 3 september 2020, C-356/19, Delfly/Smartwings Poland (OMISSIS): de passagier kan betaling van de compensatie in de nationale valuta in plaats van in euro eisen].

Zelfs indien volgens de contractuele bepalingen van het frequent flyer-programma van American Airlines de terugbetaling van de tegenwaarde van de bonusmijlen in geld zou zijn uitgesloten en de bonusmijlen alleen opnieuw op de account van de passagier zouden kunnen worden bijgeschreven, zou een dergelijke bepaling volgens artikel 15 van verordening (EG) nr. 261/2004 ongeldig zijn, omdat hierdoor de rechten van verzoeker op grond van artikel 5, lid 1, onder a), artikel 8, lid 1, onder a), eerste streepje, en artikel 7, lid 3, van verordening (EG) nr. 261/2004 onrechtmatig zouden worden beperkt. Bovendien heeft de luchtvaartmaatschappij die de vlucht uitvoert, volgens artikel 13 van verordening (EG) nr. 261/2004 het recht om compensatie te verlangen van de andere luchtvaartmaatschappij die de bonusmijlen heeft verstrekt.

b)

Wat betreft de hoogte vordert verzoeker een bedrag van 8 009,91 EUR. Dit is, zoals verzoeker onbetwist stelt, de prijs is die hij had moeten betalen, indien hij de

vlucht op de vrije markt had geboekt. Bonusmijlen hebben ongeacht het feit dat zij niet verhandelbaar zijn, een waarde omdat de passagier deze in het kader van het frequent flyer-programma als tegenprestatie voor aangeboden goederen of diensten kan gebruiken [zie beslissing van het Bundesgerichtshof (hoogste federale rechter in burgerlijke en strafzaken, Duitsland) van 1 maart 2023 – IV ZR 112/22, r + s 2023, blz. 448, 449 punt 14]. Volgens de verwijzende rechter is het redelijk om de waarde van de bonusmijlen, zoals door verzoeker gesteld, te baseren op deze hypothetische prijs.

Er kan niet worden uitgegaan van enige objectieve waarde van de bonusmijlen. De waarde van de gebruikte bonusmijlen varieert naargelang de vluchten waarvoor de mijlen worden gebruikt. Afhankelijk van de vlucht die met de mijlen wordt geboekt, kan het gebruik van de mijlen soms gunstiger en soms minder gunstig voor de passagier uitpakken, waarbij de waarde van de mijlen bij dure langeafstandsvluchten meestal hoger is dan bij eenvoudige korte- en middellangeafstandsvluchten. Het zou echter praktisch niet uitvoerbaar en voor de passagier ook niet redelijk zijn, indien men hier een soort „gemiddelde waarde” van de bonusmijlen zou willen vaststellen, in voorkomend geval op basis van het vlieggedrag van de passagier in het verleden of op basis van het gedrag van een gemiddelde bonusmijlenklant. Voor de passagier is de waarde van de bonusmijlen bij het inwisselen volledig ondoorzichtig. Hij heeft in de regel geen inzicht in de bijbehorende berekening van de luchtvaartmaatschappij en haar afspraken met andere luchtvaartmaatschappijen van dezelfde luchtvaartalliantie over de acceptatie van bonusmijlen bij het boeken van vluchten. Verzoeker heeft aangegeven dat hij de mijlen regelmatig voor zeer dure vluchten gebruikt, hetgeen niet is betwist. Door de betrokken vlucht van Düsseldorf via Abu Dhabi naar Caïro op 6/7 april 2021 met 42 500 bonusmijlen te boeken, is de waarde van de gebruikte bonusmijlen „geconcretiseerd” op de hypothetische prijs waarvoor de overeenkomstige vlucht op de vrije markt wordt aangeboden. Door de latere annulering van de vlucht kan verzoeker dit voordeel niet meer worden ontnomen. Indien de luchtvaartmaatschappij om redenen van klantenbinding en marketing frequent flyer-programma’s opzet en de passagier deze mijlen gebruikt om een vlucht te boeken, moet de luchtvaartmaatschappij – wanneer zij de vlucht in kwestie annuleert – de voor deze concrete boeking geconcretiseerde waarde van de bonusmijlen accepteren, vooral omdat de berekening achter het frequent flyer-programma voor de passagier volledig ondoorzichtig is.

Voor zover verweerster aanvoert dat zij inmiddels de voor de vlucht gebruikte mijlen weer op de mijlenaccount van de medereiziger die de boeking heeft gedaan, heeft bijgeschreven, is dit niet relevant. Ten eerste profiteert verzoeker financieel niet van het opnieuw bijschrijven op de account van de medereiziger. Ten tweede kan een compensatie van de prijs van het ticket anders dan in geld, zoals aangegeven, volgens artikel 7, lid 3, van verordening (EG) nr. 261/2004 alleen met de schriftelijke toestemming van de passagier plaatsvinden. Dit is niet het geval, zodat het opnieuw bijschrijven van de mijlen niet tot de kwijting van de vordering leidt en op niets uitloopt. Verweerster kan geen „feiten creëren” door de

gebruikte mijlen tegen hun wil opnieuw bij verzoeker of zijn medereiziger bij te schrijven.

c)

De uitlegging van verordening (EG) nr. 261/2004 is met betrekking tot de hierboven gestelde vragen niet zo evident dat het juiste resultaat van de uitlegging zonder ruimte voor twijfel kan worden afgeleid uit de tekst van verordening (EG) nr. 261/2004 en uit de eerdere rechtspraak van het Hof. [OMISSIS]